

ژانا زاگوراوا

رادوست سبوا

مارگاریتا آندنوا

زبان بلغاری برای پناهنده ها

محتویات

لغت نامه

دستور زبان

فرهنگ و روش زندگی در بلغارستان

تکالیف عملی

ترجمه فارسی
مهدی مصدق پور

سطح A1

زبان بلغاری برای پناهنده ها

محتویات

لغت نامه

دستور زبان

فرهنگ و روش زندگی در بلغارستان

تکالیف عملی

ترجمه فارسی
مهدی مصدق پور

سطح A1

مارگاریتا آندنوا ، متن ، ۲۰۱۴
رادوست سیوا ، متن ، ۲۰۱۴
ژانا زاگوراوا ، متن و طراحی گرافیکی ، ۲۰۱۴
مهدی مصدق پور ، ترجمه ، ۲۰۱۴
انجمن کاریتاس صوفیا ، ناشر ، ۲۰۱۴

لغت نامه

АЗБУКА	حروف الفبا	сандвич	ساندويچ
Австралия	استراليا	САЩ	ايالات متحده آمريكا
азбука	الفبا	Сирия	سوريه
Азия	آسيا	София	صوفيا
Америка	آمريكا	спагети	ماكارونى
Атина	آتِن	такси	تاكسى
Афганистан	افغانستان	телефон	تلفن
Африка	أفريقيا	тетрадка	دفتر
Багдад	بغداد	Техеран	تهران
банан	موز	Турция	تركيه
Бейрут	بيروت	учебник	كتاب درسى
Белгия	بلژيك	Франция	فرانسه
Берлин	برلين	футбол	فوتبال
Брюксел	بروكسل	хамбургер	همبرگر
България	بلغارستان	химикалка	خودكار
Германия	ألمان	цвете	گل
Гърция	يونان	чай	چاى
Дамаск	دمشق	Швейцария	سوئيس
дюнер	كباب دندر	Швеция	سوئد
Европа	اروپا	шоколад	شكلات
зехтин	روغن زيتون	Урок 1	درس ۱ سلام دادن
Ирак	عراق	ЗДРАВЕЙТЕ	
Иран	ايران	А Виє?	و شما؟
Италия	ايطاليا	аз	من
Кабул	كابل	Алжир	الجزاير
кафе	قهوه	алжирец	الجزايرى (مذكر)
Китай	چين	алжирка	الجزايرى (مونث)
Ливан	لبنان	алжирци	الجزايرى ها
мусака	موساكا (نوعى غذا)	араби	عرب ها
молив	مداد	арабин	عرب (مذكر)
пеперуда	پروانه	арабка	عرب (مونث)
пица	پيتزا	Афганистан	افغانستان
Русия	روسية	афганистанец	افغانى (مذكر)
салата	سالاد	афганистанка	افغانى (مونث)

афганистанци	افغانی ها	ливанка	لبنانی(مونث)
Африка	آفریقا	ливанци	لبنانی ها
бежанец	پناهنده (مذکر)	Мали	مالی
бежанка	پناهنده (مونث)	Много добре!	خیلی خوب!
бежанци	پناهنده ها	не	نه
Благодаря!	متشکرم	ние	ما
българи	بلغاری ها	от	از
българин	بلغاری(مذکر)	откъде	از کجا
България	بلغارستان	Палестина	فلسطين
българка	بلغاری(مونث)	палестинец	فلسطينی (مذکر)
в	در	палестинка	فلسطينی(مونث)
вие	شما	палестинци	فلسطينی ها
Всичко хубаво!	همه چیز خوب باشد!	Подобно!	همچنین
да	بله	Приятен ден!	روز خوش!
добре	خوب	Приятно ми е!	خوش وقتم!
Добро утро!	صبح بخیر	сега	حالا
Добър вечер!	عصر بخیر	сириец	سوریه ای(مذکر)
Добър ден!	روز بخیر	сирийка	سوریه ای(مونث)
Довиждане!	به امید دیدار	сирийци	سوریه ای ها
Здравей!	سلام	Сирия	سوریه
Здравейте!	سلام به شما	съм	هستم
Ирак	عراق	също	همچنین
иракчани	عراقی ها	те	آنها
иракчанин	عراقی (مذکر)	ти	تو
иракчанка	عراقی (مونث)	то	او(خنثی)
Иран	ایران	той	او(مذکر)
иранец	ایرانی(مذکر)	тя	او(مونث)
иранка	ایرانی(مونث)	учител	معلم (مذکر)
иранци	ایرانی ها	учителка	معلم(مونث)
как	چطور	Чудесно!	شگفت انگیز!
кюрд	کرد(مذکر)		
кюрдка	کرد(مونث)		
кюрди	کردها		
Лека нощ!	شب بخیر!	Урок 2	درس ۲ صبحانه
Ливан	لبنان	ЗАКУСКА	
ливанец	لبنانی (مذکر)	баница	بانیتا
		без	بدون

вода	آب	хляб	نان
домат	گوجه فرنگی	храна	غذا
дюнер	کیاب دنر	храни	غذاها
един, една, едно	یک (مذکر، مونث، خنثی)	чай	چای
за	برای	яйце	تخم مرغ
закуска	صبحانه	Урок 3	درس ۳ در رستوران
захар	شکر	В	
и	و	РЕСТОРАНТА	
има	دارد	агнешка супа	سوپ بره
искам, -аш	خواستن	агнешко месо	گوشت بره
какво	چه چیز	айран	دوغ
капучино	کاپوچینو	Ако обичате!	اگر تمایل دارید!
кафе	قهوه	арабски	عربی
кашкавал	پنیر زرد	баклава	باقلاوا
кисело мляко	ماست	бакшиш	انعام
кроасан	کروسان	билков чай	چای گیاهی
малко	کم	вегетарианец	گیاه خوار (مذکر)
масло	کره	вегетарианка	گیاه خوار (مونث)
мед	عسل	вечер	شب
много	خیلی زیاد	вечеря	شام
напитки	نوشیدنی	вечерям, -яш	شام خوردن
няма	نیودن	газирана вода	آب گازدار
обичам, -аш	دوست داشتن	господине	آقا
от	از	госпожо	خانم
пица	پیتزا	градина	باغ
плодове	میوه	десерт	دسر
портокал	پرتقال	дълго кафе	قهوه رقیق
прясно мляко	شیر	за	برای
с, със	با	заето	مشغول
салам	نوعی کالیاس	закусвам, -аш	صبحانه خوردن
сандвич	ساندویچ	закуска	صبحانه
сирене	پنیر سفید	Заповядайте!	بفرمائید!
сок	آب میوه	зелена салата	سالاد کاهو
това	این	Извинете!	بخشید
фалафел	فلافل	кадаиф	شیرینی ترکی
филия	ورقه، برش		از رشته

казвам се, -аш	اسم من	пържена риба	ماهی سرخ شده
какао	کاکائو	пържени	سیب زمینی سرخ
кебап	کباب	картофи	کرده
кебапче	کبابچه	Разбира се!	البته!
Колко струва?	چقدر میشه؟	ресторант	رستوران
крем-карамель	کرم کارامل	риба	ماهی
кремсупа	سوپ خامه	салата	سالاد
късо кафе	قهوه غلیظ	салата	سالاد از ماست
кюфте	کوفته	„Снежанка“	چکیده وخیار
лев	لو	свинско	گوشت خوک
леща	عدس	свободно	آزاد
макарони	ماکارونی	скара	کباب پز
меню	منو	сладолед	بستی
месо	گوشت	сметана	خامه
минерална вода	آب معدنی	сметката	صورتحساب
мляко с ориз	شیر برنج	стотинка	پول خرد بلغاری
много	خیلی	студени напитки	نوشیدنی سرد
Може ли?	میشه؟	супа	سوپ
Моля!	لطفا!	сутрин	صبح
мусака	موساكا (نوعی غذا)	Съжалявам!	متأسفم!
на фурна	پخته شده در فر	таратор	سوپ سرد ماست و خیار
нешо	چیزی	топли напитки	نوشیدنی گرم
обед	ظهر	торта	کیک خامه ای
обяд	ناهار	тук	اینجا
обядвам, -аш	ناهار خوردن	хумус	هوموس(نوعی غذا از نخود)
омлет	املت	цена	قیمت
основни ястия	غذای اصلی	цигара, -и	سیگار
печена риба	ماهی کبابی	черен чай	چای سیاه
пиене	نوشیدنی	шиш, шишче	کباب سیخی
пиле с ориз	برنج با مرغ	шопска салата	سالاداز خیار، گوجه، پنیر، فلفل سبز و پیاز
пилешка супа	سوپ مرغ	ядене	خوردنی
пилешка яхния	خورشت مرغ	ям, ядеш	خوردن
пия, -еш	نوشیدن		
плащам, -аш	پرداخت کردن		
Пушенето	سیگار کشیدن		
забранено!	ممنوع!		
пълнена чушка	فلفل دلمه ای پر شده		

Урок 4 В СУПЕР- МАРКЕТА. НА ПАЗАРА

банан
бисквити
боб
боза
бонбони
брашно
булгур
бутилка
винаги
вкусна храна
грах
грам
грейпфрут
грозде
гъба
диня
долма
домат
евтино
Ето!
зеле
зеленчуци
имам, -аш
име
кайсия
какъв, каква,
какво, какви
картоф
киви
килограм, кило
краставица

درس ۴ در
سوپر مارکت. در
بازار
موز
بيسکویت
لوبيا
بز(نوعی نوشیدنی
از گندم)
آبنبات
آرد
بلغور
بطری
همیشه
غذای خوشمزه
نخود فرنگی
گرم
گریپ فروت
انگور
قارچ
هندوانه
دلمه
گوجه فرنگی
ارزان
ایناهاش!
کلم
سبزیجات
داشتن
اسم
زردآلو
چه
جور(مذکر، مونث، ذ
نثی، جمع)
سیب زمینی
کیوی
کیلو گرم، کیلو
خیار

круша
купувам, -аш
курабини
леща
лимон
литър
локум
лук
магданоз
маруля
маслини
минимаркет
морков
Намери някой,
който...
нахут
нямам, -аш
Нямате ли
дребни?
олио
ориз
оцет
пазар
пак
пакет
пари
пилаф
пиле
пилешко месо
плодова салата
плодове
половин
портокал
праскова
пъпеш
рестото
риба

گلابی
خریدن
شیرینی قرابیه
عدس
لیمو
لیتر
راحت الحلقوم
پیاز
جعفری
کاهو
زیتون
سوپر مارکت کوچک
هوچ
پیدا کردن
کسی، کسیکه...
نخود
نداشتن
آیا پول خرد ندارید؟
روغن
برنج
سرکه
بازار
دوباره
پاکت
پول
پلو
مرغ
گوشت مرغ
سالاد میوه
میوه
نصف
پرتقال
هلو
طالبی
بقیه پول
ماهی

сарми	دلمه برگ يا كلم	банка	بانک
свинско месо	گوشت خوک	Бежанско-мигрантска служба	سازمان پناهندگان-مهاجرين
скъпо	گران	библиотека	کتابخانه
сладко	شیرینی جات	близо до	نزدیک به
след	بعد از	блок	بلوک
слива	آلو	болница	بیمارستان
смокиня	انجیر	булевард	بلوار
сол	نمک	Български Хелзински комитет	کمیته هلسینکی بلغارستان
сос	سس	Български Червен кръст	صلیب سرخ بلغارستان
спанак	اسفناج	в, във	در
супермаркет	سوپر مارکت	вход	ورودی
табуле	تابوله (نوعی سالاد از جعفری)	Вървете!	بروید!
телешко месо	گوشت گوساله	Върви!	برو!
тиквичка	کدو	гора	جنگل
торбичка	کیسه پلاستیکی	град	شهر
точно	دقیق	далече от	دور از
хипермаркет	سوپر مارکت خیلی بزرگ	дете, деца	بچه ها
череша	گیلاس	детска градина	کودکستان
чесън	سیر	детска площадка	محل بازی بچه ها
четвърт	یک چهارم	джамя	مسجد
чорба	نوعی سوپ	Дирекция „Миграция“	اداره مهاجرت
чушка	فلفل	дискотека	دیسکو
шунка	نوعی کالباس	до	تا
ябълка	سیب	души	نفرات
ягода	توت فرنگی	дърво, дървета	درخت
ядки	آجیل	Държавна агенция за бежанците	آژانس پناهندگان
Урок 5	درس ۵ شهروروستا	дядо, дядовци	پدر بزرگ
ГРАДЪТ И СЕЛОТО		етаж	طبقه
адрес	آدرس	живея, -еш	زندگی کردن
амфитеатър	آمفی تئاتر		
апартамент	آپارتمان		
аптека	داروخانه		
баба, баби	مادر بزرگ، مادر بزرگ ها		

жилищен		река	رودخانه
комплекс	مجتمع مسكونى	ресторант	رستوران
Завий!	بچرخ!	Румъния	رومانى
Завийте!	بچرخيد!	сграда	ساختمان
зад	پشت	село	روستا
име, имена	اسم	след	بعد از
Информационен		срещу	روبروى
център	مرکز اطلاعات	стар, -а, -о, -и	قدیمی
кафе	کافه	столица	پایتخت
квартал	محل	супермаркет,	
кино	سینما	супер	سوپر مارکت
крепост	قلعه	театър	تئاتر
къща	خانه	телефон	تلفن
ливански	لبنانى	трамвай	تراموا
магазин	مغازه	турист	توریست
между	بین	улица	خیابان
метро	مترو	университет	دانشگاه
метър	متر	училище	مدرسه
мол	مرکز خرید	учител по	
море	دریا	български	
мост	پل	език	معلم زبان بلغاری
музей	موزه	хора	مردم
на	به ، روی	хотел	هتل
надясно	به راست	център	مرکز شهر
наляво	به چپ	църква	کلیسا
направо	مستقیم		
номер	شماره	Урок 6	درس 6 خانواده من
община	شهرداری	СЕМЕЙСТВО-	
пазар	بازار	ТО МИ	
паметник	مقبره	голям, -а, -о,	
парк	پارک	големи	بزرگ
плаж	پلاژ	давам, -аш	دادن
планина	کوه	дете, деца	بچه ، بچه ها
площад	میدان	добър, добра,	خوب (مذکر)، خوب
поле	دشت	-о, -и	(مونث)
поща	پست	дъщеря	دختر (فرزند دختر)
пред	جلو	дядо, дядовци	پدربزرگ
		жена	زن

женен, -и	مرد متاهل	приятел	دوست
защото	چون، زیرا	пълен, пълна,	
знам, -еш	دانستن	-o, -и	نسبتاً چاق
икономика	اقتصاد	работлив,	
имам, -аш	داشتن	-a, -o, -и	سخت کوش، کاری
Йордания	اردن	работя, -иш	کار
квартира	خانه اجاره ای	разлика	تفاوت
кой	چه کسی	Рамазан Байрам	عید رمضان
Коледа	کریمس	родител, -и	والدین
красив, -а, -o, -и	زیبا	само	فقط
Курбан Байрам	عید قربان	свобода	آزادی
курс	دوره آموزشی	семейство	خانواده
къде	کجا	сестра	خواهر
леля	خاله، عمه	син	پسر (فرزند پسر)
Липсват ми.	دلتنگ شدن	слаб, -а, -o, -и	لاغر
лош, -а, -o, -и	بد	стар, -а, -o, -и	پیر
майка	مادر	студент, -ка	دانش آموز
мальък, малка,		съпруг, съпрузи	شوهر، زن و شوهر
-o, -и	کوچک	съпруга	زن (همسر)
млад, -а, -o, -и	جوان	Тук ни харесва.	مالینجار دوست
момиче	دختر		داریم.
момче	پسر	умен, умна,	
мъж, мъже	مرد، شوهر	-o, -и	باهوش
мързелив,		уча, -иш	یادگرفتن
-а, -o, -и	تنبل	фурна	فر
На колко		ходя, -иш	راه رفتن
години ...	چند ساله	хубав, -а, -o, -и	زیبا
нисък, ниска,		чичо, чичовци	عمو، دایی
-o, -и	کوتاه		
нямам, -аш	ندارم	Урок 7	درس ۷ زمان آب
омъжена, -и	زن متاهل	ВРЕМЕТО	وهوا
от ... до ...	از ... تا ...	август	ماه اوت
от 2 години	از دو سال	април	ماه آوریل
от 2012 година	از سال ۲۰۱۲	в ... часа	در ساعت ...
празник,		ветровито	بادی
празници	تعطیلات	вечерта	شب
празнувам, -аш	جشن گرفتن	време	زمان، آب و هوا
през лятото	در تابستان	вторник	سه شنبه

вятър	باد	облак, облаци	ابر
година	سال	облачно	ابری
горещо	داغ	октомври	ماه اکتبر
грея, -еш	تابیدن	отивам, -аш	رفتن
дата	تاریخ	петък	جمعہ
декември	ماه دسامبر	понеделник	دوشنبه
ден	روز	преди	قبل
днес	امروز	преди обед	قبل از ظهر
до	تا	през деня	در طول روز
До скоро!	به زودی می بینمتون!	през нощта	در شب
До утре!	تا فردا!	чудесен	شگفت انگیز
духам, -аш	دمیدن	Приятен	آخر هفته خوبی داشتہ باشید!
дъжд	باران	уикенд!	شب خوبی داشته باشید!
дъждовно	بارانی	Приятна вечер!	
есен	پائیز	пролет	بهار
зает	مشغول	работа	کار
запад	غرب	разходка	قدم زدن
зима	زمستان	роден съм	متولد شدم
изток	شرق	рожден ден	روز تولد
календар	تقویم	север	شمال
кой	کدام	седмица	هفته
Колко е часът?	ساعت چنداست؟	сезон	فصل
лято	تابستان	септември	ماه سپتامبر
май	ماه مه	след	بعد
Македония	مقدونیه	следобед	بعد از ظهر
март	ماه مارس	слънце	آفتاب
месец	ماه	слънчево	آفتابی
мъгла	مه	сняг	یرف
мъгливо	مه آلود	среща	ملاقات
на обед	ناهار، ظهر	сряда	چهارشنبه
национален,		студено	سرد
национална,		сутринта	صبح
-0, -и	ملی	събота	شنبه
неделя	یکشنبه	Сърбия	صربستان
Нова година	سال نو	топло	گرم
ноември	ماه نوامبر	утре	فردا

февруари	ماه فوريه	костюм	لباس رسمي (کت شلوار، کت دامن)
хладно	خنک	кредитна карта	کارت اعتباری
час	ساعات	къси панталони	شلوارک
Черно море	دریای سیاه	лек, -а, -о, -и	سبک
Честит рожден ден!	تولدت مبارک!	ливав, -а, -о, -и	بنفش
четвъртък	پنج شنبه	лична карта	کارت شناسایی
юг	جنوب	маратонки	کتانی
юли	ماه ژوئيه	най-много	بيشترين
юни	ماه ژوئن	но	اما
януари	ماه ژانويه	номер	ساييز
Урок 8	درس ۸ رنگها و لباسها	нося, -иш	پوشيدن
ЦВЕТОВЕ И ДРЕХИ		обувка, -и	کفش
блуза	بلوز	огледало	آينه
боти	چکمه کوتاه	оранжев, -а, -о, -и	نارنجی
ботуши	چکمه بلند	офис	اداره، دفتر شرکت
бял, -а, -о, бели	سفيد	официален, официална, -о, -и	رسمی
Великобритания	بریتانیای کبیر	очила	عينک
вълнен, -а, -о, -и	پشمی	палто	پالتو
дебитна карта	کارت بانکی	памучен, памучна, -о, -и	پنبه ای
дечица	بچه ها	панталон	شلوار
джапанки	دمپائی لانگشتی	пари	پول
дреха	لباس	паспорт	گذرنامه
дънки	شلوار جين	пола	دامن
жълт, -а, -о, -и	زرد	портмоне	کیف پول
запалка	فندک	предпочитам, -аш	ترجیح دادن
звъня, -иш	زنگ زدن	пуловер	پلیور
зелен, -а, -о, -и	سبز	размер	ساييز
знаме	پرچم	риза	پيراهن
карта за градски транспорт	کارت برای حمل و نقل عمومی شهری	розов, -а, -о, -и	صورتی
кафяв, -а, -о, -и	قهوه ای	рокля	پيراهن زنانه
китара	گيتار	ръкавица, -и	دستکش
ключ, -ове	کلید		
колан	کمر بند		

сако	کت	вкъщи	درخانه
сандали	صندل	врата	در
сив, -а, -о, -и	خاکستری	гардероб	کمد لباس
син, синя,		двуустаен	خانه دو اتاقه (خانه با یک اتاق خواب)
синьо, сини	آبی	диван	مبل
слънчеви очила	عینک آفتابی	до	تا
спортен,		душ	دوش
спортна, -о, -и	ورزشی	едностаен	خانه یک اتاقه (سوئیت)
там	آنجا	килим	فرش
телефон (GSM)	موبایل	книга	کتاب
тениска	تیشرت	компютър	کامپیوتر
този, тази, това,	این	кухня	آشپزخانه
тези	اینها	лампа	چراغ
трева	علف	легло	تختخواب
удобен, удобна,		лъжица	قاشق
-о, -и	راحت	маса	میز
химикалка	خودکار	мивка	سینک ظرفشویی
цветя, цветове	رنگ	мил, -а, -о, -и	مهربان
чадър	چتر	модерен,	
чанга	کیف	модерна,	
червен, -а, -о, -и	قرمز	-о, -и	مدرن
черен, черна,		наблизо	نزدیک
-о, -и	سیاه	над	بالای
чорапи	جوراب	необзаведен,	
шал	شال	-а, -о, -и	بدون مبلمان
шапка	کلاه	нож	چاقو
шофьорска		обзаведен,	
книжка	گواهینامه رانندگی	-а, -о, -и	بامبلمان
яке	کاپشن	пералня	ماشین لباسشویی
Урок 9	درس ۹ در خانه	печка	اجاق - بخاری
ВКЪЩИ		под	زیر
балкон	بالکن	под наем	اجاره
баня	حمام	прозорец	پنجره
библиотека	کتابخانه	сапун	صابون
вана	وان	светъл,	
вилаица	چنگال	светла, -о, -и	روشن

спалня	تختخواب دو نفره	интересна,	
стол	صندلی	-o, -и	
студена вода	آب سرد	карта	کارت سفر
съсед	همسایه	каса за билети	بلیط فروشی
телевизор	تلویزیون	касова бележка	رسید پول
тих, -а, -o, -и	آرام	катедрала	کلیسای جامع
тоалетна	دستشویی	кола	ماشین
топла вода	آب گرم	коловоз	رد لاستیک ماشین
тристаен	خانه سه اتاقه (خانه با دو اتاق خواب)	кораб	کشتی
хладилник	یخچال	куфар	چمدان
хол	اتاق پذیرائی	линия	خط
цвете	گل	маршрутка	ون
чаша	لیوان	метро	مترو
чиния	بشقاب	метростанция	ایستگاه مترو
шкаф	کمد	място	جا (صندلی)
		накрая	در آخر
		народен,	
Урок 10	درس ۱۰ در راه	народна,	
НА ПЪТ		-o, -и	ملی
автобус	اتوبوس	Народно	
автогара	ایستگاه اتوبوس	събрание	مجلس ملی
багаж	بار	НДК	کاخ ملی فرهنگی
билет	بلیط	около	اطراف
бърз влак	قطار سریع السیر	отдясно	از راست
вагон	واگن	оттам	از آنجا
взимам, -аш,		пеша	پیاده
(взимам, -аш)	برداشتن	пицария	پیتزافروشی
влак	قطار	по-бързо	سریع تر
връщам се, -аш	برگشتن	последен,	
гара	ایستگاه قطار	последна,	
експрес	قطار اکسپرس	-o, -и	آخرین
закъснение	تاخیر	пристигам, -аш	رسیدن
закъснявам, -аш	دیر کردن	пристигащи	مسافران به مقصد رسیده
заминавам, -аш	حرکت کردن	пряка	کوچه
заминаващи	مسافران (عازم سفر)	път	راه
започвам, -аш	شروع کردن	пътнически	
интересен,	جالب	влак	قطار مسافری

пътувам, -аш	مسافرت کردن	влизам, -аш	داخل شدن
пътуване	مسافرت	връщам се, -аш	برگشتن
разписание	جدول زمانی	връщам, -аш	برگرداندن
раница	کوله پشتی	всеки, всяка,	هر
самолет	هوایما	всяко	همه
свети	مقدس	всички	
сектор	سکو	гладен,	گرسنه
сладкарница	قنادی	гладна, -о, -и	نگاه کردن
сменям, -яш	عوض کردن	гледам, -аш	مهمان
софийски,		гост, -и	آشپزی کردن
-а -о, -и	مال صوفیا	готвя, -иш	خوب
спирам, -аш	توقف کردن	добре	
спирка	ایستگاه	доволен,	راضی
строя, -иш	ساختن	доволна, -о, -и	ازدواج کردن
такси	تاکسی	женя се, -иш	باهم
талон	تالن	заедно	شروع کنید!
трамвай	تراموا	Започвайте!	شروع کردن
тролей	واگن برقی	започвам, -аш	بستن
тръгвам, -аш	حرکت کردن	затварям, -аш	بد
харесвам, -аш	دوست داشتن	зле	بازی کردن
централен,		играя, -еш	آمدن
централна,		идвам, -аш	بیرون رفتن
-о, -и	مرکزی	излизам, -аш	ایمیل
чакалня	اتاق انتظار	имейл	جالب
чакам, -аш	منتظر بودن	интересно	نامیدن
шофьор	راننده	казвам се, -аш	گفتن
		казвам, -аш	دعوت کردن
Урок 11	درس ۱۱ هر روز	каня, -иш	مانند
ВСЕКИ ДЕН		като	مشتری
бавно	آرام	клиент	کتاب
бързо	تند	книга	کی
в момента	الآن	кога	وقتیکه
веднага	فوراً	когато	چندبار؟
взимам, -аш,		Колко често?	دیر
(вземам, -аш)	برداشتن	късно	رفتن به رختخواب
виждам, -аш	دیدن	лягам си, -аш	مادر
вкусен,		майко	
вкусна, -о, -и	خوشمزه		

малко	کم	татко	پدر
мия (се), -еш	شستن	телевизия	شبکه تلویزیون
много	زیاد	тичам, -аш	دویدن
музика	موسیقی	тогава	اون موقع
навън	بیرون	традиция	سنت
никога	هرگز	трябва	لازم
нищо	هیچ چیز	урок	درس
Няма значение!	اهمیت نداشتن!	хайде	بیا بریم
обикновено	معمولاً	ходя, -иш	راه رفتن
обличам се, -аш	لباس پوشیدن	често	اغلب
обличам, -аш	پوشیدن	чета, -еш	خواندن
обувам (се), -аш	کفش پوشیدن	чистя, -иш	تمیز کردن
отивам, -аш	رفتن	щастлив, -а, -о, -и	خوشحال
питка	یک نوع نان		
пиша, -еш	نوشتن		
понякога	بعضی وقتها		
правя, -иш	انجام دادن		
приказка	داستان		
професия	شغل		
рано	زود		
рядко	به ندرت		
сам, -а, -о, -и	تنها		
сватба	عروسی		
свекър	پدر شوهر		
свършвам, -аш	تمام کردن		
след малко	یه کم بعد		
слушам, -аш	گوش دادن		
снаха	عروس خانواده		
спя, -иш	خوابیدن		
срещам се, -аш	برخورد داشتن		
ставам, -аш	بلند شدن		
събличам (се), -аш	لباس درآوردن		
събувам (се), -аш	کفش در آوردن		
Така ли?	واقعاً		
танцувам, -аш	رقصیدن		

دستور زبان
ГРАМАТИКА

۱- اعداد شمارشی

1. БРОЙНИ ЧИСЛИТЕЛНИ

۱- عدد شماره "یک" حالت مذکر ، مونث و خنثی دارد : حالت مذکر **ЕДИН** ، مونث **ЕДНА** و خنثی **ЕДНО**.

۲- عدد شماره "دو" حالت دارد: **ДВА** - برای مذکر و **ДВЕ** - برای مونث و خنثی.
два портокала, две ябълки, две кафета.

۳- برای شمارش اعداد از حالت خنثی استفاده می کنیم: **ЕДНО** و **ДВЕ**:
едно, две, три, четири, пет, шест, седем ...

۴- بعضی از اعداد شمارشی دو شکل دارند- رسمی و محاوره ای (حالات محاوره ای در داخل پرانتز نوشته شده اند).

11	единадесет (единайсет)	10	десет
12	дванадесет (дванайсет)	20	двадесет (двайсет)
13	тринадесет (тринайсет)	30	тридесет (трийсет)
14	четиринадесет (четиринайсет)	40	четиридесет (четирийсет)
15	петнадесет (петнайсет)	50	петдесет
16	шестнадесет (шестнайсет)	60	шестдесет (шейсет)
17	седемнадесет (седемнайсет)	70	седемдесет
18	осемнадесет (осемнайсет)	80	осемдесет
19	деветнадесет (деветнайсет)	90	деветдесет

۵- اسامی مذکر برای جمع بستن فرم مخصوصی دارند که به آن فرم شمارشی می گوئیم، که بعد از قید مقدار استفاده می شوند.

КОЛКО و **НЯКОЛКО**: два лева, колко лева, няколко стола.

۶- اعداد شمارشی از دو تا چهار، فرم مخصوصی دارند که به **(И)МА**- ختم می شوند. این حالتها فقط برای اسمهای مذکر در مورد افراد بکاربرده می شوند:
двама араби, трима лекари, четирима студенти.

۷- اعداد شمارشی **МИЛИОН**, **ХИЛЯДА** و **МИЛИАРД** دو حالت مفرد و جمع دارند. البته **МИЛИАРД**, **МИЛИОН** حالت شمارشی جمع دارند.

۲- جنسیت در اسامی

2. РОД НА СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ

۱- همه اسامی در زبان بلغاری از نظر دستوری به **جنسیت‌های** مذکر، مونث یا خنثی تقسیم بندی می شوند. حرف آخر نشان دهنده **جنسیت** آن می باشد.

۲- معمولاً اسم های **مذکر** به حرف بی صدا یا **-Й** ختم می شوند. استثناء: بعضی از اسم های مذکر با **حرف** **صادار** تمام می شوند:

баща, чичо, дядо.

един	
сандвич	- بی صدا
чай	-Й

۳- اسامی **مونث** معمولاً به **А** و **Я**- ختم می شوند. استثناء: بعضی از اسم های مونث با حروف بی صدا تمام می شوند.

сутрин, вечер, нощ, пролет, есен, любов, обич, помощ, захар, сол.

گروه اسامی انتزاعی مونث به: **ОСТ**, **-ЕСТ**, **-АСТ**- ختم می شوند.

радост, младост, старост, хубост, болест, възраст

една	
жена	-а
кухня	-я

۴- اسامی **خنثی** معمولاً به **Е** و **О**- ختم می شوند. استثناء: بعضی اسامی خنثی به **-У**, **-И**, یا **-Ю**- ختم می شوند. اینها معمولاً کلمات خارجی در زبان بلغاری می باشند:

такси, бижу, меню

едно	
кафе	-е
село	-о

۳- مفرد و جمع در اسامی

3. ЧИСЛО НА СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ

- ۱- اسامی در زبان بلغاری حالت **مفرد** و **جمع** دارند.
- ۲- فرم معمول برای **جمع** بستن اسامی **چند هجایی مذکر -И** است. اگر در حالت مفرد اسم با حرف **بی صدا** تمام شود حرف **-И** به آخر آن اضافه می شود. ولی اگر با حرف **-Й** تمام شود به حرف **-И** تغییر می کند.

مفرد		جمع
един		много
چند هجایی		+и / -и
بی صدا	сандвич	сандвичи
-й	музей	музеи

- ۳- اسامی مذکری وجود دارند که در حالت مفرد با **-А/-Я** تمام می شوند. برای تبدیل شدن به جمع **-А/-Я** به **-И** تغییر می کند:

баща – бащи.

- ۴- فرم معمول برای **جمع بستن** اسامی **یک هجایی مذکر** اضافه کردن **-ОВЕ** به آخر اسم است. استثناء :
мъже, братя, крака, пътища, гости, зъби, филми, дядовци.

مفرد	جمع
един	много
(تک هجایی)	+ове
СТОЛ	СТОЛОВЕ

- ۵- اسامی اشیاء مذکر برای **جمع بستن** حالت مخصوصی دارند که به آن **فرم شمارشی** می گوئیم که بعد از **قید مقدار** **КОЛКО** و **НЯКОЛКО** اسم مفرد به حرف **بی صدا** ختم میشود برای تبدیل شدن به جمع به آخر **А** اضافه می شود یا **-Й** به **-Я** تغییر می کند.

مفرد		فرم شمارشی – جمع	
един		два, три... сто ... колко, няколко	
بی صدا	сандвич	+а	сандвича
-й	чай	-я	чая

- ۶- فرم معمول برای **جمع بستن** اسامی **یک هجایی مونث** اضافه کردن **-И** به آخر اسم است. برای جمع بستن، آخر کلمه **-А/-Я** به **-И** تغییر می کند.

مفرد		جمع	
една		две, три.... сто, много	
-а	жена	-и	жени
-я	кухня		кухни

۷- فرم معمول برای جمع بستن اسامی خنثی اضافه کردن **-A** و **-TA** به آخر اسم است. اگر حرف آخر اسم در حالت مفرد به **-O** ختم شود با تغییر به **-A** به جمع تبدیل می شود. اگر در حالت مفرد به **-E** ختم شود به آخر آن **-TA** اضافه می کنیم. استثناء: اسامی خنثی ای وجود دارند که برای جمع بستن به آخرشان حروف دیگری اضافه می کنیم.

яйце – **яйца**, име – **имена**, дете – **деца**, училище – **училища**, око – **очи**, уxo – **уши**.

مفرد		جمع	
едно		две, три.... сто, много	
-o	село	-a	села
-e	кафе	+та	кафета

۸- اسامی ای که ترکیبی از گروه مذکر و مونث می باشند به صورت مذکر جمع بسته می شوند. گروه های مذکر به صورت مذکر و گروه های مونث به صورت مونث جمع بسته می شوند.

сириец + сирийка = **сирийци**

сириец + сириец = **сирийци**

сирийка + сирийка = **сирийки**

۹- گروهی از اسامی هستند که فقط فرم مفرد دارند:

захар, сол, чесън, лук, грозде

۱۰- گروهی از اسامی هستند که فقط فرم جمع دارند:

очила, спагети

۱۱- کلمه **ЧОВЕК** (انسان) فرم مخصوص برای جمع بستن دارد.

един човек – двама души – много хора

۴- اسم های معرفه

4. ЧЛЕНУВАНЕ НА СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ

۱- در زبان بلغاری اسم نکره نداریم.

۲- معرفه بودن اسم در زبان بلغاری در آخر آن نشان داده می شود و با اسم ترکیب می شود. اسامی معرفه حالت های مختلفی در مذکر، مونث، خنثی و جمع دارند.

۳- اسم معرفه در حالت مذکر دو شکل دارد. فرم کوتاه **-А/-Я** و فرم کامل **ЪТ/-ЯТ**.

مفرد- مذکر		
	فرم کوتاه معرفه	فرم کامل معرفه
	+а/+я	+ѣт/+ят
ключ	ключа	ключѣт
сандвич	сандвича	сандвичѣт
учител	учителя	учителѣт

۴- اکثر اسامی مفرد مذکر با **-А/-ЪТ** تبدیل به اسم معرفه می شوند. اسامی ای که در حالت مفرد با **ТЕЛ**- یا **АР/-ЯР** تمام می شوند بوسیله **-ЯТ/-ЯТ** تبدیل به اسم معرفه می شوند. اسامی مفردی که با **-Й** تمام می شوند هم با **-ЯТ/-Я** تبدیل به اسم معرفه می شوند.

учител – учителя(т), лекар – лекаря(т), чай – чая(т)
 استثناء : اسامی مفرد مذکری که با **-А** تمام می شوند با **-ТА** تبدیل به اسم معرفه می شوند.
-ТА: баша – бащата

۵- فرم کامل اسم معرفه اکثراً در حالت نوشتاری و یا زمانی که اسم شخص در متن یا بعد از فعل "هستم" باشد استفاده می شود. در حالت گفتاری معمولاً فرم کوتاه اسم معرفه استفاده می شود.
 ۶- در همه حالت‌های دیگر، از فرم کوتاه اسم معرفه استفاده می کنیم. همیشه بعد از حرف اضافه از فرم کوتاه اسم معرفه استفاده می کنیم.

۷- اسامی مفرد مونث با **-ТА** تبدیل به اسم معرفه می شوند. اسم معرفه مونث فقط یک حالت دارد.

مفرد- مونث	
	معرفه
	+та
къща	къщата
вечеря	вечерята

۸- اسامی خنثی در حالت مفرد با **-ТО** تبدیل به اسم معرفه می شوند. اسم معرفه خنثی فقط یک حالت دارد.

مفرد- خنثی	
	معرفه
	+то
кафе	кафето
мляко	млякото

۹-اسامی مذکر و مونث در حالت جمع با **ТЕ**- تبدیل به اسم معرفه می شوند. اسامی خنثی در حالت جمع بوسیله **ТА**- معرفه می شوند.

جمع		
	حرف معرفه	اسم معرفه شده
مذکر	учители	учителите
مونث	къщи	къщите
خنثی	кафета	кафетата

۵-جنسیت و مفرد و جمع بودن در صفات

5. РОД И ЧИСЛО НА ПРИЛАГАТЕЛНИТЕ

۱-در زبان بلغاری صفات با جنسیت و مفرد و جمع بودن تغییر می کنند، که با توجه به نوع اسم تعیین می شوند .

۲- در زبان بلغاری صفات سه حالت دارند- مذکر، مونث و خنثی . بطور معمول آخر صفت مذکر حرف بی صدا است. برای مونث **-А** ، برای خنثی **-О** است. صفات در حالت مونث و خنثی همانند حالت مذکر شکل می گیرند که **-А** یا **-О** به آن اضافه می شود.

مفرد	
مذکر	хубав ресторан
مونث	хубава къща
خنثی	хубаво село

۳-گروهی از صفتهای بلغاری در آخر **-СКИ** دارند:

български, детски, медицински

۴- برای جمع بستن صفات **-И** را به آخر صفت مفرد مذکر اضافه می کنیم.

جمع	
مذکر	хубави ресторанти
مونث	хубави къщи
خنثی	хубави села

۵-صفات اکثراً در حالت مفرد مذکر با **-ЕН** تمام می شوند. (و استرس کلمه بر روی **Е** نمی افتد)، در صفتهای مونث، خنثی و جمع حرف **Е** حذف می شود. در حالت مفرد مذکر استرس بر روی **Е** می افتد و این در حالت های دیگر صفات نیز رعایت می شود. در اکثر صفات در حالت مفرد مذکر با **-ЪР** یا **-ЪК** تمام می شود، در حالت های مذکر و خنثی و جمع حرف **-Ъ** حذف می شود.

	-ен	-ър	-ък
مذکر	умен	добър	малък
مونث	умна	добра	малка
خنثی	умно	добро	малко
جمع	умни	добри	малки

۶- انواع معرفه در صفات

6. ЧЛЕНУВАНЕ НА ПРИЛАГАТЕЛНИТЕ

۱- معرفه حالت‌های مختلفی در صفات مذکر، مونث، خنثی و جمع دارد. جنسیت و تعداد صفات به واسطه جنسیت و تعداد اسمها تعیین می‌شوند. حرف معرفه به آخر صفت اضافه می‌شود و با هم ادغام می‌شوند.

مفرد		
	حرف معرفه	صفت معرفه شده
مذکر	فرم اصلی нов парк	новия(т) парк
مونث	нова банка	новата банка
خنثی	ново кафе	новото кафе

جمع		
	حرف معرفه	صفت معرفه شده
مذکر	нови паркове	новите паркове новите банки новите кафета
مونث	нови банки	
خنثی	нови кафета	

۲- معرفه کردن صفات مذکر دو حالت دارند: فرم کوتاه **-ИЯ** و فرم کامل **ИЯТ**.

۳- فرم کامل معرفه زمانی استفاده می‌شود که یا صفت شخص در متن موجود باشد یا شخص معین شده باشد، یا بعد از فعل "هستم" قرار بگیرد. در همه موارد دیگر از فرم کوتاه معرفه استفاده می‌کنیم. در حالت گفتاری معمولاً از فرم کوتاه استفاده می‌شود.

۴- زمانیکه صفت معرفه را قبل از اسم استفاده می‌کنیم حرف معرفه به صفت اضافه می‌شود و نه به اسم:
новата къща.

۵- زمانی که دو صفت معرفه یا بیشتر قبل از اسم داریم، علامت معرفه فقط به صفت اول اضافه می‌شود.
новата бяла къща.

۷- صفات تفضیلی تر و ترین

7. СТЕПЕНУВАНЕ НА ПРИЛАГАТЕЛНИТЕ

۱- صفات تفضیلی تر با اضافه کردن پیشوند **ПО-** قبل از تمام صفات بوجود می‌آید. (مذکر، مونث، خنثی و جمع) و با خط تیره جدا می‌شود. زمانی که اشیاء یا افراد را مقایسه می‌کنیم از حرف اضافه **ОТ** استفاده می‌کنیم.

	مذکر	مونث	خنثی	جمع
صفت تفضیلی تر	ПО-ВИСОК	ПО-ВИСОКА	ПО-ВИСОКО	ПО-ВИСОКИ

۲- صفات تفضیلی ترین با اضافه کردن پیشوند **НАЙ-** قبل از تمام صفات بوجود می آید. (مذکر، مونث، خنثی و جمع) و با خط تیره جدا می شود.

جمع	خنثی	مونث	مذکر
най-ВИСОКИ	най-ВИСОКО	най-ВИСОКА	най-ВИСОК

۳- برای معرفی کردن صفات تفضیلی تر و ترین از همان روش معرفی کردن استفاده می کنیم .

	صفت تفضیلی ترین	صفت تفضیلی تر
مذکر	най-ВИСОКИЯ(Т) МЪЖ	ПО-ВИСОКИЯ(Т) МЪЖ
مونث	най-ХУБАВАТА КНИГА	ПО-ХУБАВАТА КНИГА
خنثی	най-УМНОТО МОМЧЕ	ПО-УМНОТО МОМЧЕ
جمع	най-СКЪПИТЕ КОЛИ	ПО-СКЪПИТЕ КОЛИ

۸- ضمائر شخصی

8. ЛИЧНИ МЕСТОИМЕНИЯ

۱- ضمائر شخصی بر حسب مفرد و جمع و چندم شخص بودن تغییر می کنند. ضمیر شخصی فقط برای سوم شخص، حالت مفرد، مذکر، مونث و خنثی دارد.

аз	من	ние	ما
ти	تو	вие	شما
той	او (مذکر)	те	ایشان
тя	او (مونث)		
то	او(خنثی)		

۲- در زبان بلغاری اغلب ضمائر شخصی در متن می توانند حذف شوند، به طوری که معمولاً شکل فعل نشان دهنده جنسیت و اشخاص و مفرد و جمع بودن آن است.

۳- از ضمیر شخصی **вие** می توان برای دوم شخص مفرد استفاده کرد. زمانی که برای دوم شخص مفرد استفاده می شود با حرف بزرگ نوشته می شود-**Вие**-و فرم محترمانه است.

۴- ضمائر شخصی برای سوم شخص مفرد **ТОЙ** و **ТЯ** فقط برای افراد استفاده نمی شوند، بلکه برای همه اسامی و اشیاء مذکر و مونث استفاده می شوند.

МЪЖ, автобус, жена, къща

۵- ضمیر شخصی برای سوم شخص مفرد **ТО** است که برای همه اسامی از جنس خنثی استفاده می شوند.
момче, момиче, кафе, село

۹- ضمایر ملکی کوتاه

9. КРАТКИ ПРИТЕЖАТЕЛНИ МЕСТОИМЕНИЯ

ضمایر ملکی کوتاه	ترجمه
МИ	مال من
ТИ	مال تو
МУ	مال او (مذکر)
Ў	مال او (مونث)
МУ	مال او (خنثی)
НИ	مال ما
ВИ / Ви	مال شما
ИМ	مال آنها

۱- فرم کوتاه ضمیر ملکی **ВИ** برای دوم شخص مفرد استفاده می شود. فقط در این حالت است که با حرف بزرگ نوشته می شود - **Ви** - و حالت محترمانه است.

۲- معمولاً فرم های کوتاه ضمایر ملکی بیشتر از فرم های بلند آن به کار می روند.

۳- فرم های کوتاه ضمایر ملکی بعد از اسمی قرار می گیرند که معمولاً معرفه است.
къщата ми, апартаментта му

۴- اکثراً زمانی که فرمهای کوتاه ضمایر ملکی بعد از اسامی اعضای خانواده در حالت مفرد می آیند این اسامی معرفه نمی شوند.
майка ми, баща ми, сестра ми, брат ми, жена ми, дъщеря ми, баба ми, дядо ми

زمانیکه این اسامی در حالت جمع باشند همیشه به صورت معرفه می آیند.

۵- زمانی که صفت قبل از اسم قرار می گیرد، فرم کوتاه ضمایر ملکی بین اسم و صفت قرار می گیرد. صفت همیشه معرفه می شود.
новата ми работа.

۱۰-ضمایر اشاره

10. ПОКАЗАТЕЛНИ МЕСТОИМЕНИЯ

۱-ضمایر اشاره در زبان بلغاری بر حسب جنسیت و مفرد و جمع بودن تغییر می کنند.

مذکر	ТОЗИ	این
مونث	ТАЗИ	
خنثی	ТОВА	
جمع	ТЕЗИ	اینها

۲-ضمایر اشاره با اسم یا تنها بکار برده شوند. زمانی که با اسم به کار برده می شود ضمیر اشاره قبل از اسم قرار می گیرد. اسمی که با ضمیر اشاره بکار می رود معرفه نمی شود.

ТОЗИ ЧОВЕК

۱۱-ضمایر جمع

11. ОБОБЩИТЕЛНИ МЕСТОИМЕНИЯ

۱-ضمایر جمع در زبان بلغاری بر حسب جنسیت و مفرد و جمع بودن تغییر می کنند.

	За хора и предмети	Само за предмети
مذکر	ВСЕКИ	ВСИЧКО
مونث	ВСЯКА	
خنثی	ВСЯКО	
جمع	ВСИЧКИ	همه چیز

۲- ضمایر جمع برای افراد و اشیاء می توانند با اسم یا تنها به کار برده شوند. استثناء: **ВСИЧКО** راقط بدون اسم می توان به کار برد.

۱۲- افعال زمان حال

12. СЕГАШНО ВРЕМЕ

۱-در زبان بلغاری افعال با توجه به اول شخص، دوم شخص و سوم شخص بودن - مفرد یا جمع بودن و زمان تغییر می کنند.

۲-در زبان بلغاری افعال، مصدر ندارند. به جای مصدر فعل اول شخص مفرد در زمان حال به کار می رود.

۳- فعل "هستم" در زمان حال به صورت زیر صرف می شود.

زمان حال				
	(+)	(-)	(+?)	(-?)
<i>аз</i>	аз съм	не съм	аз ли съм	не съм ли
<i>ти</i>	ти си	не си	ти ли си	не си ли
<i>той</i>	той е	не е	той ли е	не е ли
<i>тя</i>	тя е	не е	тя ли е	не е ли
<i>то</i>	то е	не е	то ли е	не е ли
<i>ние</i>	ние сме	не сме	ние ли сме	не сме ли
<i>вие</i>	вие сте	не сте	вие ли сте	не сте ли
<i>те</i>	те са	не са	те ли са	не са ли

۴- افعال در زمان حال برای صرف کردن به سه گروه تقسیم می شوند: گروه **А/Я** (گروه سوم)، گروه **Е** (گروه اول) و گروه **И** (گروه دوم).

۵- ضمائر شخصی در زبان بلغاری اغلب می توانند حذف شوند، چون شکل خود فعل نشان دهنده چندم شخص بودن است.

۶- گروه **А/Я** (گروه سوم) - همه افعال در گروه **А/Я** در حالت اول شخص مفرد، به **АМ/-ЯМ** - ختم می شوند.

А گروه (-ам)				
	(+)	(-)	(+?)	(-?)
<i>аз</i>	искам	не искам	искам ли	не искам ли
<i>ти</i>	искаш	не искаш	искаш ли	не искаш ли
<i>той</i>	иска	не иска	иска ли	не иска ли
<i>тя</i>	иска	не иска	иска ли	не иска ли
<i>то</i>	иска	не иска	иска ли	не иска ли
<i>ние</i>	искаме	не искаме	искаме ли	не искаме ли
<i>вие</i>	искате	не искате	искате ли	не искате ли
<i>те</i>	искат	не искат	искат ли	не искат ли

Я گروه (-ям)				
	(+)	(-)	(+?)	(-?)
<i>аз</i>	вечерям	не вечерям	вечерям ли	не вечерям ли
<i>ти</i>	вечеряш	не вечеряш	вечеряш ли	не вечеряш ли
<i>той</i>	вечеря	не вечеря	вечеря ли	не вечеря ли
<i>тя</i>	вечеря	не вечеря	вечеря ли	не вечеря ли
<i>то</i>	вечеря	не вечеря	вечеря ли	не вечеря ли
<i>ние</i>	вечеряме	не вечеряме	вечеряме ли	не вечеряме ли
<i>вие</i>	вечеряте	не вечеряте	вечеряте ли	не вечеряте ли
<i>те</i>	вечерят	не вечерят	вечерят ли	не вечерят ли

۷- برخی از آنها این افعال می باشند:

вечерям, забравям, закусам, затварям, искам, казвам, казвам се, купувам, обичам, харесвам, обядвам, отварям, отговарям, отивам, разбирам.

۸- گروه **Е** (گروه اول) - اکثر افعال در این گروه در حالت اول شخص مفرد با حرف **صادار + Я** ختم می شوند.

Е گروه (+ я صدادار)				
	(+)	(-)	(+?)	(-?)
<i>аз</i>	пия	не пия	пия ли	не пия ли
<i>ти</i>	пиеш	не пиеш	пиеш ли	не пиеш ли
<i>той</i>	пие	не пие	пие ли	не пие ли
<i>тя</i>	пие	не пие	пие ли	не пие ли
<i>то</i>	пие	не пие	пие ли	не пие ли
<i>ние</i>	пием	не пием	пием ли	не пием ли
<i>вие</i>	пиете	не пиете	пиете ли	не пиете ли
<i>те</i>	пият	не пият	пият ли	не пият ли

۸- برخی از آنها این افعال می باشند:

желая, зная/знам, играя, мечтаю, мия (се), мога, пея, пия, пиша, смея се, чета

استثناء :

ям – аз ям, ти ядеш, той/тя/то яде, ние ядем, вие ядете, те ядат.

۹- گروه **И** (گروه دوم) - تقریباً همه افعال این گروه در حالت اول شخص مفرد با حرف **بی صدا + Я** ختم می شوند.

И گروه (+ я بیصدا)				
	(+)	(-)	(+?)	(-?)
<i>аз</i>	правя	не правя	правя ли	не правя ли
<i>ти</i>	правиш	не правиш	правиш ли	не правиш ли
<i>той</i>	прави	не прави	прави ли	не прави ли
<i>тя</i>	прави	не прави	прави ли	не прави ли
<i>то</i>	прави	не прави	прави ли	не прави ли
<i>ние</i>	правим	не правим	правим ли	не правим ли
<i>вие</i>	правите	не правите	правите ли	не правите ли
<i>те</i>	правят	не правят	правят ли	не правят ли

۹- برخی از افعال در این گروه اینها هستند:

вървя, говоря, готвя, каня, мисля, моля, мълча, правя, работя, свиря, търся, уча, ходя.

۱۰- افعالی که در حالت اول شخص مفرد با حرف بی صدا + **A** ختم می شوند، به گروه **E** و یا گروه **И** تعلق دارند.

E گروه (-a)				
	(+)	(-)	(+?)	(-?)
<i>аз</i>	пиша	не пиша	пиша ли	не пиша ли
<i>ти</i>	пишеш	не пишеш	пишеш ли	не пишеш ли
<i>той</i>	пише	не пише	пише ли	не пише ли
<i>тя</i>	пише	не пише	пише ли	не пише ли
<i>то</i>	пише	не пише	пише ли	не пише ли
<i>ние</i>	пишем	не пишем	пишем ли	не пишем ли
<i>вие</i>	пишете	не пишете	пишете ли	не пишете ли
<i>те</i>	пишат	не пишат	пишат ли	не пишат ли

И گروه (-a)				
	(+)	(-)	(+?)	(-?)
<i>аз</i>	уча	не уча	уча ли	не уча ли
<i>ти</i>	учиш	не учиш	учиш ли	не учиш ли
<i>той</i>	учи	не учи	учи ли	не учи ли
<i>тя</i>	учи	не учи	учи ли	не учи ли
<i>то</i>	учи	не учи	учи ли	не учи ли
<i>ние</i>	учим	не учим	учим ли	не учим ли
<i>вие</i>	учите	не учите	учите ли	не учите ли
<i>те</i>	учат	не учат	учат ли	не учат ли

۱۱- محل حرف اضافه **се** متغییر عوض می شود.

	(+)	(-)	(+?)	(-?)
<i>аз</i>	аз се връщам	не се връщам	връщам ли се	не се ли връщам
<i>ти</i>	ти се връщаш	не се връщаш	връщаш ли се	не се ли връщаш
<i>той</i>	той се връща	не се връща	връща ли се	не се ли връща
<i>тя</i>	тя се връща	не се връща	връща ли се	не се ли връща
<i>то</i>	то се връща	не се връща	връща ли се	не се ли връща
<i>ние</i>	ние се връщаме	не се връщаме	връщаме ли се	не се ли връщаме
<i>вие</i>	вие се връщате	не се връщате	връщате ли се	не се ли връщате
<i>те</i>	те се връщат	не се връщат	връщат ли се	не се ли връщат

Аз се връщам. = **Връщам се.**

۱۲- فعل حال در سه مورد زیر استفاده می شود:

✓ حقایق جهانشمول

✓ عادت و کارهای تکراری

✓ کارهایی که در حال حاضر اتفاق می افتند

۱۳- قید تکرار همیشه در زمان حال بکار برده می شود.

винаги, обикновено, често, понякога, рядко, никога.

۱۳- قیدها

13. НАРЕЧИЯ

۱- قیدها معمولاً افعال را کامل می کنند ولی برای کامل کردن اشیاء، صفات و قیدهای دیگر نیز به کار می روند.

۲- قیدها بر حسب جنسیت و چندم شخص بودن تغییر نمی کنند.

۳- قیدها معمولاً فرم صفت را می گیرند. اکثراً در آخر کلمه **О** بکار می رود در این حالت قید، فرم صفت در حالت اول شخص مفرد خنثی را می گیرد. به ندرت در آخر حرف **Е** به کار می رود.

хубаво, лошо, добре

۴- قیدها می توانند از اسامی و اعداد بوجود آیند.

утре, довечера, днес, първо, второ

۵- بعضی از قیدها مکان و مقدار معینی را مشخص نمی کنند.

тук, там, много.

۶- همه قیدهای مقدار مانند صفات می توانند تفضیلی شوند و حرف اضافه - по برای درجه تر و حرف اضافه - най- برای درجه ترین قبل از قید مربوطه اضافه می کنیم.

добре, по- .

много, повече, най-много: استثناء добре, най-добре

	صفت تفضیلی تر	صفت تفضیلی ترین
скъпо	по-скъпо	най-скъпо
добре	по-добре	най-добре

۱۴- فرمهای پرسشی

14. ВИДОВЕ ВЪПРОСИ

۱- در زبان بلغاری دو نوع فرم پرسش داریم، با کلمه پرسشی و یا بدون آن.

۲- در صورتی که کلمه پرسشی بکار نبریم از حرف اضافه **ЛИ** استفاده می کنیم. در فرم پرسشی مثبت با فعل هستم در زمان حال حرف اضافه **ЛИ** قبل از فعل هستم قرار می گیرد.

? [هستم] + [ایا] + [فاعل]

۳- اکثراً در بقیه موارد **ЛИ** قبل از فعل قرار می گیرد.

? [ایا] + [فعل] + [فاعل]

۴- در اکثر جملات پرسشی زمان حال می توانیم ضمایر شخصی را حذف کنیم، بدون اینکه تغییری در مفهوم آن بوجود بیاید.

۵- در جملات پرسشی با کلمه پرسش (کی، چه جور، چطور، برای چه و موارد دیگر) معمولاً III. بکار نمی رود.

КОЙ	چه کسی
КАКЪВ	چه جور
КЪДЕ	کجا
КОГА	چه وقت
КАК	چطور
КОЛКО	چقدر
ЗАЩО	چرا

۶- در زبان بلغاری بعضی از کلمات پرسشی بر حسب جنسیت و تعداد تغییر می کنند.

مذکر	КОЙ	چه کسی
مونث	КОЯ	
خنثی	КОЕ	
جمع	КОИ	

مذکر	КАКЪВ	چه جور
مونث	КАКВА	
خنثی	КАКВО	
جمع	КАКВИ	

۷- در جملات پرسشی که کلمه پرسشی دارند، معمولاً کلمه پرسشی قبل از فعل قرار می گیرد.

? **ایا** + **فعل** + **فاعل**

۸- زمانیکه در سوال پرسشی از حرف اضافه استفاده می کنیم، حرف اضافه قبل از کلمه پرسشی قرار می گیرد.

۹- با کمک تغییر تن صدا نیز می توانیم جمله را سوالی کنیم.

لیست افعال کاربردی زمان حال به ترتیب حروف الفبا

благодаря, благодаряш	تشکر کردن
бързам, бързаш	عجله داشتن
вечерям, вечеряш	شام خوردن
вземам, вземаш	برداشتن
виждам, виждаш	دیدن
влизам, влизаш	داخل شدن
внимавам, внимаваш	دقت کردن
върщам се, върщаш се	برگشتن
върщам, върщаш	برگرداندن
вълнувам се, вълнуваш се	هیجان داشتن
вярвам, вярваш	ایمان داشتن
гледам, гледаш	نگاه کردن
говоря, говориш	صحبت کردن
готвя, готвиш	پختن
губя, губиш	گم کردن
давам, даваш	دادن
желаю, желаеш	آرزو کردن
живею, живееш	زندگی کردن
забравям, забравяш	فراموش کردن

завършвам, завършваш	فارغ التحصیل شدن
закъснявам, закъсняваш	دیر کردن
заминавам, заминаваш	ترک کردن
запознавам се, запознаваш се	آشنا شدن
започвам, започваш	شروع کردن
затварям, затваряш	بستن
зная (знам), знаеш	دانستن
играю, играеш	بازی کردن
идвам, идваш	آمدن
избирам, избираш	انتخاب کردن
извинявам, извиняваш	معذرت خواستن
изглеждам, изглеждаш	به نظر رسیدن
излизам, излизаш	بیرون رفتن
използвам, използваш	استفاده کردن
имам, имаш	داشتن
интересувам се, интересуваш се	علاقه مند بودن
искам, искаш	خواستن
казвам се, казваш се	نامیدن
казвам, казваш	گفتن

каня, каниш	دعوت کردن
карам, караш	رانندگی کردن دوچرخه سواری کردن
купувам, купуваш	خریدن
лягам, лягаш	خواستن
мисля, мислиш	فکر کردن
мия (се), миеш (се)	شستن
мога, можеш	توانستن
надявам се, надяваш се	آرزو کردن
намирам, намираш	پیدا کردن
напредвам, напредваш	پیشرفت کردن
научавам, науча	یاد دادن
нося, носиш	آوردن
нося, носиш	پوشیدن
нямам, нямаш	نداشتن
обаждам се, обаждаш се	تماس گرفتن
обичам, обичаш	دوست داشتن
обличам се, обличаш се	لباس پوشیدن
обличам, обличаш	پوشیدن
обядвам, обядваш	ناهار خوردن
опитвам се, опитваш се	سعی کردن
опитвам, опитваш	امتحان کردن

организирам, организираш	برنامه ریزی کردن
отварям, отваряш	باز کردن
отговарям, отговаряш	جواب دادن
отивам, отиваш	رفتن
отказвам, отказваш	امتناع کردن
падам, падаш	افتادن
пазарувам, пазаруваш	خرید کردن
пея, пееш	آواز خواندن
пита́м, пита́ш	پرسیدن
пи́ша, пи́шеш	نوشتن
пи́я, пи́еш	نوشیدن
пла́щам, пла́щаш	پرداخت کردن
плу́вам, плу́ваш	شنا کردن
поздравявам, поздравяваш	سلام دادن
познавам, познаваш	شناختن کسی
показвам, показваш	نشان دادن
получавам, получаваш	دریافت کردن
помагам, помагаш	کمک کردن
почивам, почиваш	استراحت کردن
пра́вя, пра́виш	انجام دادن
пра́щам, пра́щаш	فرستادن

превеждам, превеждаш	ترجمه کردن
предавам, предаваш	رساندن
предпочитам, предпочиташ	ترجیح می دهم
преподавам, преподаваш	درس دادن
приготвям, приготвяш	آماده کردن
пристигам, пристигаш	رسیدن
пътувам, пътуваш	مسافرت کردن
работя, работиш	کار کردن
радвам се, радваш се	خوشحال بودن
разбирам, разбираш	فهمیدن
разглеждам, разглеждаш	نگاه کردن
разговарям, разговаряш	صحبت کردن
разказвам, разказваш	تعریف کردن
разхождам се, разхождаш се	گردش کردن
решавам, решаваш	تصمیم گرفتن
рисувам, рисуваш	نقاشی کشیدن
свиквам, свикваш	عادت کردن
свирия, свириш	موسیقی نواختن
свършвам, свършваш	تمام کردن
слагам, слагаш	گذاشتن
слушам, слушаш	گوش دادن به

сменям, сменяш	تغییر دادن
спирам, спираш	متوقف شدن
спя, спиш	خوابیدن
срещам (се), срещаш (се)	ملاقات کردن
ставам, ставаш	بلند شدن
струвам, струваш	ارزش داشتن
събличам се, събличаш се	لباس در آوردن
събличам, събличаш	لباس در آوردن
съжалявам, съжаляваш	متأسف بودن
съм, си, е, сме, сте, са	بودن
танцувам, танцуваш	رقصیدن
тичам, тичаш	دویدن
тръгвам, тръгваш	حرکت کردن
трябва, трябва	باید
успявам, успяваш	موفق شدن
уча, учиш	یادگرفتن
харесвам, харесваш	دوست داشتن
ходя, ходиш	راه رفتن
целувам, целуваш	بوسیدن
чакам, чакаш	منتظر بودن
чета, четеш	خواندن

чувам, чуваш	شنیدن
чувствам (се), чувстваш (се)	احساس کردن

ям, ядеш	خوردن
---------------------	-------

فرهنگ و روش زندگی در بلغارستان

الفبا

- الفبای زبان بلغاری سیریلیک است و اکثراً نوشته‌ها فقط به صورت سیریلیک می‌باشند. کنار اتوبان‌ها، در فرودگاه‌ها و همینطور در شهرهای بزرگ نوشته‌ها به صورت لاتین نیز می‌باشند.

سلام دادن

- Добър ден (روزبخیر) در تمام روز استفاده می‌شود (از ۹ صبح تا ۶ عصر) به جز صبحها (قبل از ساعت ۹) Добро утро (صبح بخیر) می‌گوییم و شبها (بعد از ساعت ۶) Добър вечер (شب بخیر) می‌گوییم. بلغاریها قبل از خوابیدن می‌گویند. Лека нощ (شب بخیر زمان قبل از خواب).
- در اکثر کشورهای جهان برای گفتن "بله" ("Да") سر را به پایین تکان می‌دهند و برای گفتن "نه" ("Не") سر را به دو طرف تکان می‌دهند. در بلغارستان دقیقاً برعکس می‌باشد. اگر مطمئن نیستید که چه جوابی به شما داده شده است، همیشه سوالتان را تکرار کنید و منتظر جواب گفتاری باشید.
- زمانی که برای اولین بار با کسی ملاقات می‌کنید، با او دست می‌دهید. همچنین افراد در شروع ملاقاتهای رسمی نیز دست می‌دهند. افراد جوان (مخصوصاً دخترها) گونه‌های همدیگر را می‌بوسند.
- بلغاریها اغلب در موقع خداحافظی Чао (به جای گفتن "Довиждане") و Мерси برای سپاسگذاری (به جای "Благодаря") می‌گویند.
- اکثر جوانان بلغاری حداقل کمی انگلیسی صحبت می‌کنند و اغلب زبان دوم خارجی نیز می‌دانند (معمولاً زبان آلمانی، فرانسه و اسپانیایی). اکثر متولدین قبل از دهه ۷۰ میلادی قرن بیستم زبانهای روسی و آلمانی صحبت می‌کنند.

صبحانه

- زمانیکه یک بلغاری می‌خواهد برای شما قهوه یا نوشیدنی بخرد معمولاً می‌گوید: аз черпя (من مهمان می‌کنم) بهتر است شما نیز دفعه بعد او را مهمان کنید.
- بلغاریها برای صبحانه معمولاً یک فنجان قهوه یا چای می‌نوشند. در بلغارستان قهوه‌ها معمولاً غلیظ هستند. معمولاً قهوه اسپرسو (еспресо) یا نسکافه (нес кафе) می‌نوشند.
- بلغاریها کمی بعد از نوشیدن قهوه، در حدود ساعت ۹ یا ۱۰ صبح چیزی میل می‌کنند. معمولاً این صبحانه ای است خمیری که از آرد تهیه می‌شود. مثل کیفلا-кифла، баница-بانیتا، گورک-геврек، یا پونیچکا-поничка، اغلب همراه با بزا (боза) یا دوغ (айран).
- در بلغارستان دو نوع پنیر سنتی وجود دارد. زرد-кашкавал، و سفید-сирене. پنیر سفید رایج تر از پنیر زرد است.
- ماست سنتی بلغارستان кисело мляко از شیر گاو یا گوسفند تهیه می‌شود و طعم آن ترش است. غذاهای زیادی با ماست درست می‌شود، مثل تاراتور таратор، که سوپ سردی است که تشکیل شده است از ماست، آب، خیار، سیر، شوید، گردو و همینطور برای درست کردن نوشیدنی айран (دوغ) استفاده می‌شود.
- نانوائیهای سنتی محصولات مختلف خمیری درست می‌کنند که دوست داشتنی‌ترین آن баница و мекица هستند. پیترز، دتر و ساندویچ و همبرگر خیلی رایج اند و همه جا در دسترس می‌باشند.

در رستوران

- بلغاری ها خیلی نان مصرف می کنند، که اغلب از آرد گندم تهیه می شود.
- بلغاری ها اغلب میوه را به عنوان دسر می خورند.
- در سالهای اخیر دادن انعام دادن به کارکنان رستوران بسیار رایج شده است، ولی قانونی برای اینکه کی و چقدر پرداخت شود وجود ندارد. معمولا انعام از ده درصد تجاوز نمی کند. اگر از خدمات راضی نباشید می توانید انعام ندهید. بعضی مواقع غذاخوری انعام را به حساب شما اضافه می کند اما در منو به آن اشاره می شود. به عنوان حق سرویس - сервиз یا درصد ارایه خدمات процент за обслужване.
- در رستوران ها و کافه ها استفاده کردن از دستشویی معمولا برای مشتریان مجانی است. در برخی از رستوران ها هنوز هم پول پرداخت می شود. مانند ترمینال های اتوبوسرانی و ایستگاههای قطار.
- موزیک در رستوران ها و کافه ها ممکن است خیلی بلند باشد.
- سیگار کشیدن در همه مکان های بسته که رستوران ها و کافه ها هم جزو آنها می باشند قدغن است.
- زمانیکه بلغاری ها به رستوران می روند زمان زیادی را آنجا می گذرانند- چندین ساعت. رستوران فقط جایی برای غذا خوردن نیست بلکه مکانی برای قرارها و سرگرم شدنشان نیز می باشد.
- انواع رستوران ها و کافه ها وجود دارند: механа - می خانه- اکثرا برای غذاهای سنتی بلغاری؛ пицария -پیتزافروشی- رستوران ایتالیایی و انواع سالاد ها؛ закусвалня -محل خوردن صبحانه-انواع مختلف ساندویچ ها و صبحانه های خمیری؛ сладкарница -قنادی- کیک و شیرینیجات. به خصوص در شهرهای بزرگتر رستوران هایی وجود دارند که غذاهای ملیت های مختلف را ارایه می دهند- رستورانهای چینی خیلی رایج اند. فست فودهای زنجیره ای بلغاری و بین المللی زیادی وجود دارند، Хепи, McDonald's, Dunkin Donuts, KFC و غیره.
- غذاهای بلغاری جزو غذاهای رایج جنوب شرق اروپا می باشد که تحت تاثیر غذاهای یونانی و ترکی بوده است و ویژگی های فوق العاده ای دارد-سالادهای غنی که با هر غذایی سرو می شوند، تنوع زیاد و کیفیت بالای محصولات لبنی و همینطور تنوع بسیار در سوپ ها. خوراکی های خمیری مانند баница تنوع زیادی دارند.
- رایج ترین سالاد بلغاری шопска салата است. که با گوجه فرنگی، خیار، پیاز، فلفل کبابی یا خام و پنیر تهیه می شود که با نمک، روغن یا روغن زیتون و سرکه طعم داده می شود.
- غذاهای اصلی سنتی، موساکا мусака (سیب زمینی، گوشت چرخ کرده پخته شده در فر)، гювеч (غذایی است از سبزیجات و گوشت در فر یا درون ظرف سفالی)، сарми (برگ مو یا کلم که با برنج پر می شود) дроб-сарма (جگر سیاه یا سفید بره با برنج)، кавърма (گوشت تنوری در فر با سس گوجه) миш-маш (فلفل دلمه ای سرخ شده، پیاز و تخم مرغ) кебапче و кюфте (گوشت چرخ کرده با ادویه جات گریل).
- یکی از خوراکی های مخصوص بلغارستان лютеница است، که با فلفل دلمه ای قرمز، بادمجان و رب گوجه فرنگی تهیه می شود که برای خوردن معمولا بر روی تکه ای نان مالیده می شود.
- رایج ترین نوشیدنی های الکلی در بلغارستان شراب، آجو و -ракия- نوشیدنی سنگین الکلی که از آلو یا انگور تهیه می شود می باشند.
- آب لوله کشی بلغارستان برای نوشیدن سالم است، ولی آبهای طبیعی معدنی با قیمت مناسب همه جا در دسترس می باشد.
- پول رایج بلغارستان лев است که هر لو معادل صد стотинк می باشد. لو با یورو هماهنگ است که هر یک یورو معادل ۱/۹۵ لو می باشد.
- معمولا در مغازه ها و سایر مکانهای عمومی نمی توان یورو پرداخت.

- در شهرهای بزرگ در اکثر مکانها با کارتهای اعتباری می توان حساب ها را پرداخت کرد ولی در شهرهای کوچک به صورت نقدی حساب ها را پرداخت می کنند.

در سوپر مارکت، در بازار

- در صوفیا و دیگر شهرهای بزرگ فروشگاههای زنجیره ای بین المللی از قبیل Lidl, Billa, Carrefour, Kaufland و Metro وجود دارد.
- فروشگاههای زنجیره ای بلغاری نیز وجود دارند از قبیل Пикадили و Фантастико, Хит.

شهر و روستا

- بعد از سال ۱۹۸۹ میلادی بسیاری از اسامی خیابانهای وابسته به کمونیزم تغییر کرده اند.
- تابلوی اسامی خیابانها در همه جا وجود ندارد. زمانی که به شما آدرسی می دهند بهتر است نشانه های دیگری در نزدیکی آدرس مورد نظر نظیر ساختمانها یا مکانهای مهم را نیز پرسید.
- بزرگترین شهرهای بلغارستان صوفیا، پلودیو، وارنا، بورگاس، روسه، استارازاگورا و پلون هستند.
- تلفن مشترک اروپا برای موارد اضطراری شماره ۱۱۲ است که در تمام مناطق بلغارستان در دسترس می باشد. اگر به هر دلیلی با این شماره تماس برقرار نشود می توان با این شماره ها تماس گرفت ۱۶۶- پلیس، ۱۵۰- اورژانس و ۱۶۰- آتش نشانی.

خانواده من

- اسامی افراد در بلغارستان سه بخش دارد- име - اسم هر شخص، презиме - که اسم پدر هر شخص می باشد و фамилия - که برای همه افراد خانواده یک جور است. افراد معمولاً اسم و فامیلشان را بکار می برند.
- معمولاً اسم پدری و فامیلی در مردان به В- ختم می شوند، در زنان به ва- ختم می شود. و زمانی که در کل خانواده صحبت می شود به صورت جمع به ви- ختم می شود.
- در بلغارستان سوال از خانمها یا آقایان که آیا متاهل هستید، رایج نیست.
- در مناطق روستایی خیلی اوقات سه نسل - مادر بزرگ ها و پدر بزرگ ها، پدر و مادرها و نوه ها - با هم زندگی می کنند. جوانان تا زمان ازدواجشان همراه خانواده شان زندگی می کنند و حتی بعد از ازدواج تا زمانی که بتوانند خانه شخصی تهیه کنند. افراد مسن اکثراً نیازمند کمک و مراقبت توسط بچه هایشان هستند. اخیراً این مسئله به علت اینکه افراد جوان به شهرهای بزرگتر می روند و یا مهاجرت می کنند تغییر کرده است.
- در شهر ها اکثر خانواده ها-والدین و بچه های آنها- در خانه های مجزا زندگی می کنند.
- در شهرها اکثر خانواده ها یک یا دو بچه دارند- در روستاها بعضی خانواده ها بچه های بیشتری دارند. بچه ها به مادر بزرگ ها و پدر بزرگهایشان خیلی وابسته اند چون تا زمانی که پدر و مادرها سرکار هستند، پدر بزرگ ها و مادر بزرگ ها از بچه ها مراقبت می کنند.

زمان و آب و هوا

- بطور میانگین آب و هوای بلغارستان زمستانهای سرد و مرطوب و تابستانهای گرم و خشک دارد . میانگین هوای سالانه در بلغارستان ۱۰/۵ درجه سانتیگراد است. میانگین دمای هوا در ماه ژانویه صفر درجه سانتیگراد و در طول تابستان درجه هوا به ندرت به زیر ۳۰ درجه سانتیگراد می رسد.
- مهم ترین اعیاد در بلغارستان سال نو (اول ژانویه)، روز آزادی بلغارستان از حکومت عثمانی (سوم مارس)، روز قیام مسیح، روز آموزش و فرهنگ بلغاری (۲۴ مارس)، روز همبستگی (۶ سپتامبر)، روز استقلال (۲۲ سپتامبر) و کریسمس (۲۴ و ۲۵ دسامبر).

- اول مارس (Баба Марта) بلغاری ها به همدیگر **мартеници** هدیه می دهند . بندهای سفید و قرمز که اول بهار برای سلامتی و شانس با آن مزین می شوند.

رنگ ها و لباس ها

- بلغاری ها لباس های مدرن با متد غربی می پوشند.
- مردم در بلغارستان سعی می کنندحتی زمانی که مراسم خاصی ندارند، در زندگی روزمره شان شیک پوش باشند.
- لباسهای سنتی بلغاری را فقط شرکت کنندگان در فستیوال یا در مراسم رقص به تن می کنند.

در خانه

- ۹۶ درصد بلغاریها مالکان منزلی هستند که در آن زندگی می کنند.
- در روستاها و شهرهای کوچک مردم در خانه های یک یا دو طبقه آجری زندگی می کنند.
- در شهرهای بزرگ اکثر مردم در خانه های یک یا دو اتاقه آپارتمانی زندگی می کنند.

حمل و نقل

- سیگار کشیدن در وسایل حمل و نقل عمومی و همه مکانهای عمومی سربسته قدغن است.
Пушенето е забранено!

- سریعترین وسیله حمل و نقل عمومی بین شهری اتوبوسها هستندو بین شهرهای بزرگ پر تردد هستند.
- اکثر بلغاریها ترجیح می دهند با اتوبوس مسافرت کنند.
- بعضی از بازنشسته ها و دانش آموزان و دانشجویان به علت ارزان بودن ترجیح می دهند با قطار به مسافرت بروند. قطار ها برای بلیط های گروهی تخفیف قابل می شوند.
- ساعت حرکت اتوبوسها در ترمینالها همیشه درست نیستند، به خصوص شهرهای کوچک بعضی مواقع شرکتهای خصوصی شخصی ای وجود دارند که ساعت حرکت اتوبوسهای آنها در لیست حرکتی ترمینال ثبت نشده است. همیشه بهتر است برای اطلاعات بیشتر سوال شود.
- بلیط راعمولا راننده ها می فروشند، مخصوصا اتوبوسهایی که شخصی هستند.
- بعضی از اتوبوسها توالت دارند، ولی معمولا آنها را قفل می کنند. اتوبوسها هر ۳ یا ۴ ساعت در ترمینالهای بزرگ یا جایی که بتوان از توالت عمومی آن استفاده کرد توقف می کنند.
- در بلغارستان چهار فرودگاه بین المللی وجود دارد: صوفیا، ارنا، بورگاس، و پلوودیو.
- تعرفه تاکسی ها در شهرهای بزرگ استاندارد هستند، ولی تاکسی های ثبت نشده ای وجوددارند که آرم و اسم شرکتی بزرگ را تقلید می کنند و مبالغ خیلی بیشتری می گیرند. مطمئن ترین راه سفارش تاکسی از طریق تلفن است.

کارهای روزمره بلغاری ها

- شبهاکل خانواده با هم جمع می شوند و شام و عده اصلی روزانه می باشد.
- بلغاری ها دوست دارند زمان زیادی را با دوستانشان در کافه ها بگذرانند که معمولا قهوه می نوشند و صحبت می کنند.
- اکثر بلغاری هایی که در شهرها زندگی می کنند در تعطیلات آخر هفته به شهرستانها یا روستاها نزد خانواده هایشان برای استراحت می روند. اکثر مردم یک زمین یا باغ کوچک دارند که در آن میوه و سبزیجات می کارند.

تکالیف عملی

الفبا

تمرین ۱

اسامی افراد- بلغاری و خارجی ای را که می شناسید در این لیست بنویسید.

مردها		زنها	
بلغاری	بقیه	بلغاری	بقیه
1.	1.	1.	1.
2.	2.	2.	2.
3.	3.	3.	3.
4.	4.	4.	4.
5.	5.	5.	5.

تمرین ۲

۱۰ کلمات بلغاری ای که مشابه و یا نزدیک به کلمات زبان شما می باشند را در این لیست بنویسید.

کلمه به بلغاری	ترجمه	کلمه به بلغاری	ترجمه
1.	1.	6.	6.
2.	2.	7.	7.
3.	3.	8.	8.
4.	4.	9.	9.
5.	5.	10.	10.

درس ۱ - سلام دادن

تمرین ۱

به زبان بلغاری برای خودتان کارت ویزیت درست کنید. اسم، کشور و شغلتان را در آن بنویسید.

تمرین ۲
با پنج پناهنده صحبت کنید و اسامی، کشور و شهری را که از آن آمده اند را بنویسید.

شهر	کشور	اسم
1.	1.	
2.	2.	
3.	3.	
4.	4.	
5.	5.	

درس ۲-صبحانه

تمرین ۱
از دو نفر بلغاری و دو نفر خارجی سوال کنید چه چیزهایی را برای صبحانه دوست دارند.

صبحانه	خارجی	صبحانه	بلغاری

تمرین ۲
بنویسید در بلغارستان صبحانه چه می خورید و در کشورتان صبحانه چه می خوردید.

در کشورم	در بلغارستان

درس ۳-در رستوران

تمرین ۱
منو یک رستوران را ببینید و قیمت سه نوع غذا و سه نوع نوشیدنی را بنویسید.

قیمت	نوشیدنی	قیمت	غذا
	1.		
	2.		
	3.		

تمرین ۲

منوی بنویسید که شبیه منو یک رستوران در کشورتان باشد.

منو

درس ۴-در سوپرمارکت در بازار

تمرین ۱

مواد تشکیل دهنده یک غذای بلغاری مورد علاقه تان و یک غذای سنتی کشورتان را بنویسید.

غذای سنتی کشورم	غذای بلغاری مورد علاقه

تمرین ۲

قیمت این کالاها را در سوپر مارکت چک کنید و بنویسید.

قیمت	قیمت
1 кг ориз	1 кг картофи
1 кг брашно	1 кг домати
1 кг зеле	1 кг краставици
1 кг захар	1 л прясно мляко
1 кг кафе	1 л олио

درس ۵-شهر و روستا

تمرین ۱

نقشه شهر یا روستای محل سکونت تان در بلغارستان را ترسیم کنید. اسامی ساختمانهای آن را بنویسید.

تمرین ۲

سازمان/موسسه	آدرس	تلفن
1. Каритас	Бул. “Александър Стамболийски” 190, бл. 55, вх. Б.	02/9200825
2. Български Червен кръст – Бежанско-мигрантска служба	Бул. “Джеймс Баучер” № 76	02/816-48-14 02/816-48-22
3. Държавна агенция за бежанците	Бул. “Княгиня Мария Луиза” № 114 Б	02/808-09-02 02/808-0905
4. Информационен център на Бежанско-мигрантска служба при Червен кръст	Бул. “Евлоги и Христо Георгиеви” № 165	0885-896-146
5. Министерство на вътрешните работи – Дирекция Миграция	Бул. “Княгиня Мария Луиза” № 48	02/982-45-85
6. Български Хелзинкски комитет	Ул. “Узунджовска” № 1, ет. 3	02/988-00-57 02/981-33-18

کجا دنبال کمک می گردید برای:

- غذا و دارو-
- مدارک (کارت شناسایی و گذرنامه موقت)-
- خدمات حقوقی-
- وضعیت پناهندگی-
- ثبت آدرس محل سکونت-
- مسایل مربوط به پلیس-
- دوره آموزش زبان بلغاری-
- مسایل و مشکلات پزشکی-

درس ۶ – خانواده من

تمرین ۱

با دوستان- بلغاری یا خارجی ای که در بلغارستان دارید صحبت کنید. فهرست شباهت ها و تفاوت های خانواده ها در بلغارستان و کشورتان را بنویسید.

خانواده بلغاری	خانواده در کشورم

تمرین ۲

با دوستان- بلغاری یا خارجی ای که در بلغارستان دارید صحبت کنید. از آنها سوال کنید این جشن های بلغاری چه زمانی اند.

جشن	ماه یا روز
Нова година	
Баба Марта	
Национален празник на България	
Ден на жената	
Великден	
Ден на българската азбука	
Коледа	

درس ۷- زمان و آب و هوا

تمرین ۱
پیش بینی آب و هوای شهرتان را بنویسید.

روز هفته	پیش بینی وضع هوا
понеделник	
вторник	
сряда	
четвъртък	
петък	
събота	
неделя	

تمرین ۲
در کشور شما چه فصل هایی وجود دارند؟ وضعیت هوا در هر فصل را بنویسید.

درس ۸- رنگ ها و لباس ها

تمرین ۱
از اقوام و دوستان تان رنگ مورد علاقه شان را بپرسید.

اسم	رنگ مورد علاقه	اسم	رنگ مورد علاقه

تمرین ۲

به مغازه لباس و کفش فروشی بروید و قیمت ها را بنویسید:

	قیمت		قیمت
панталон пола риза обувки		маратонки дънки тениска чорапи	

درس ۹- در خانه

تمرین ۱

خانه/آپارتمان رویایان را بکشید. اسامی مبلمان هر اتاق را بنویسید.

تمرین ۲

روزنامه ای تهیه کنید که در آن آگهی برای آپارتمان یا خانه اجاره ای داشته باشد. منزل مناسب برای خود یا خانواده تان انتخاب کنید.

۱۰- در راه

تمرین ۱

در محل زندگی شما در بلغارستان چه نوع حمل و نقل عمومی ای وجود دارد؟ چه نوع حمل و نقل عمومی ای در محل زندگی کشوری که در آن بودید وجود دارد؟

در بلغارستان	در کشورم

تمرین ۲
چه نوع و شماره ای از وسایل حمل و نقل عمومی را در بلغارستان استفاده می کنید؟

--

۱۱- هر روز

تمرین ۱
هر روز در بلغارستان چه کارهایی انجام می دهید؟

در بلغارستان	در کشورم

تمرین ۲
برای آموزش زبان بلغاری برنامه ریزی کنید (دوره آموزشی، کلاس های خصوصی و/ یا کار مستقل) برای ماه آینده با در نظر گرفتن روز و ساعت.

--

کتاب آموزش زبان بلغاری برای پناهندگان ، که پروژه آن توسط انجمن کاریتاس صوفیا مجری کلاسهای زبان بلغاری برای متقاضیان پناهجویی بین المللی مستقر در مراکز پذیرش سازمان پناهندگان بلغارستان تهیه شده است. بودجه این پروژه توسط کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل تأمین شده است.

زبان بلغاری برای پناهندگان
سطح A1
کاربردی

نویسندگان
مارگاریتا آندنوا
رادوست سیوا
ژانا زاگوراوا

ترجمه فارسی
مهدی مصدق پور

طراحی گرافیک
ژانا زاگوراوا

انجمن کاریتاس صوفیا
منطقه مسکونی ایلبیدن ، بلوک ۵۵ ، ورودی ۳ ، آپارتمان ۴۷ ، صوفیا ۱۳۰۹
تلفن : ۰۲/۹۲۰۰۸۲۵

02/920 08 25
caritas_sofia@caritas-bg.org
www.caritas-sofia.org

کتاب آموزش زبان بلغاری برای پناهندگان ، که پروژه آن توسط انجمن کاریتاس صوفیا مجری کلاسهای زبان بلغاری برای متقاضیان پناجویی بین المللی مستقر در مراکز پذیرش سازمان پناهندگان بلغارستان تهیه شده است. بودجه این پروژه توسط کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل تأمین شده است

